

ОТНОВО ЗА НЯКОИ ПРОБЛЕМИ И ЗАДАЧИ ПРЕД БЪЛГАРСКИТЕ ФИЛОЛОЗИ ДНЕС

Емилия Пернишка

Институт за български език – БАН

Резюме. В статията се представят съвременната ситуация в развитието на българския език, като се проследяват някои негативни явления при използването му. Предлага се цялостна програма за ограничаване на тези явления, която включва дейността на специалистите езиковеди, на учителите и образованието по роден език и литература, на обществеността и медиите. Изтъква се ролята на институциите, като Института за български език и Министерството на образованието и науката, в процеса на повишаване на езиковата култура и компетентностите на всички българи.

Keywords: Bulgarian language; Bulgarian linguistic; Bulgarian education

Дълг на българската интелигенция във всеки исторически момент е да поставя най-актуалните проблеми за нашата нация.

Въпросът, на който ще се спра, съм повдигала и друг път. Той е винаги от най-възбуждащите в нашата област – **българският език и култура** – и тъй като е актуален, по него има движение, развитие, за което трябва преценка и в настоящия период.

Ще *припомня* отбелязаните и друг път от мен **три фактора** от основно значение за развитието и облика на всеки духовен процес във всяко време, които са от безусловно значение и за нашия език, и за нашата лингвистика, а именно:

1) **обществено-политическите условия** – отбелязва го акад. А.-Т. Балан с думите: „*Конкретната историческа култура, в която човекът, както и народът, част от който е той, съществува като историческо явление, това е културата на неговото място и време*“;

2) втори фактор е **състоянието и развитието на общата и частната наука в духа, идеите и влиянията на определена епоха**;

3) трети – **нейните дейци**, които са **съществен субективен фактор**. Съобразно с тези зависимости следва да хвърлим поглед към най-съвременната действителност, към **конкретната историческа и обща култура днес**, оттам – към дейността и задачите на нашата филологическа дейност и наука.

С оглед на първия фактор – *конкретната историческа култура* на обществото, добре известни и ежедневно припомняни са неочакваните нови проблеми, които възникнаха в последните две десетилетия. Прогнозите за бъдещето на българите, и особено на българската интелигенция, се обсъждат ежедневно в медиите от политици и специалисти. Още през 2007 г. Катя Янева писа: „Българският език – първото сечиво в работата на учителя – е малтретиран всеки ден от чуждоезичието (почти равно на чуждопоклонството), от просторечието (равно на неграмотност и арогантност), от грозната реч (равна на слаба култура и пошлость) (Yaneva, 2007: 62). В поредицата „Многообразие в единството“ в 2010 г. Правда Спасова възкликва: „Какво не е наред, та масовото опростачване се превърна в трайна тенденция, а ежедневието ни заприлича на антиутопична фикция?!“. Авторката предлага поне едно антидействие: „Мисля си, че ако има шанс да заживеем по-цивилизовано, ще трябва да изоставим надеждите, че това може да стане някак изведнъж, отвън и отгоре, и да започнем от самото начало – начина, по който ни образоват“ (Spasova, 2010: 9, 10). В статията „За обучението по български език в днешните условия“ от 2015 г., а и не само там, М. Виденов също писа: „Духовната криза в днешна България е тотална и това най-лесно може да се наблюдава в образователното дело... Българското училище е в криза“ (Videnov, 2015: 36). И днес продължават да се срещат подобни драматични и доста песимистични констатации.

За всеки, който познава книжовните норми, е очевидно, че българският език в неговата книжовна форма – и устна, и писмена, **се negliжира** не само при масата от редови българи, но и във висшите среди – при политици, журналисти, интелигенция от всякакви специалности, редовно *в надписите по телевизията*, масово – *в интернет* и т.н. Това става не само в лексиката, но и във фонетиката, за съжаление, и в морфологията – *стожера на езика*: изчезват в ежедневния език на интелигенцията, камо ли на по-слабо образования човек (още повече – западен българин), категории като **преизказване** – всичко е в изявително наклонение; тотално се пренебрегва възвратното притежателно местоимение **свой** (и съкр. **си**, напр. „даде на майка **си**“ (а не **му**), „казал на баща **си**“, като масово се замества от **негов/му**, при което *смисълът неизменно става различен*, но това *не се осъзнава*); вече започва да се избягва от по-младите родители и **звателната форма** с *-е*, като се използва само основната форма (вм. *Калине, Красимире, Милке, Симеоне, ела, направи еди-какво!*“ чуваме „*Калин, чакай ме! Симеон, затвори вратата!*“ и под.). Това не са прояви на неграмотност, а на **отказване от някои прояви на морфологическото разнообразие** и тънкости именно на българския език, очевидно под влияние на чужди езици, на лоши преводи на чуждоезични филми и под. Най-очевидно неграмотността се проявява *в правописа* навсякъде – в училище, в интернет, в телевизионни надписи, *в книги на всички почти наши издателства* и т.н. Напоследък от време на време се разразява полемика по този въпрос в интер-

нет, което е похвално. Отделен, още по-широк проблем е отношението към *българската литература и поезия*. Драматично и малко патетично, но вярно звучат думите на юриста Атанас Семов в негова статия за българското образование: „По „Български език“, освен че вече няма да се учи Вазовата „Родна реч“, но и отдавна не се учи нищо „българско и родно“! Днешното 10-годишно българче не знае наизуст нито едно стихотворение!... Разлистете учебника по български език за IV клас – вътре няма нито 1 ред от Вазов или Ботев! Нито един!!! Нито за някой войвода или поне за някой български обичай... И на 110 страници нито дума за миналото, за българското... Така за 20 години бе отгледано цяло поколение, което не само нищо не знае за българската история, но и изобщо не се притеснява от това, не се вълнува за нея – тя му е чужда, далечна, ненужна, като историята на родното село на пращядо му някъде в Балкана... Излезе ли навън, той се „срами да се нарече българин“... Този вид уж глобализирана модерност, която беше наложена, отглежда „дърво без корен“, граждани без гражданство, хора без идентичност, без личност... **Народ без поминък, остане ли и без памет, е свършен народ!**“, заключава авторът.

Освен проблемите на работата в училище, за съжаление, следва да се преодолее забелязаният предимно в последното десетилетие и категорично заявен *спад в качеството на висшето образование*, което подготвя учителите. То трябва да се огледа критично и смело и *по отношение на преподавателския състав, и по отношение на подготвените кадри*. Това знаят добре преподавателите във вузовете, посочва се и от М. Виденов: „От многобройните университети излизат всяка година стотици абсолвенти с дипломи, в които пише, че са специалисти филолози българисти. Дали това са наистина подготвени кадри, или са част от брака в нашата работа?“ (Videnov, 2015: 39). Убедена съм, както и много други колеги и граждани, че следва да се извърши *ограничаване* или най-малкото – *преструктуриране, профилиране, на учебните центрове*, където се подготвят българистите в нашата страна. Съвършено недалновидна, стихийна и лобистка политика във висшето образование за десетина-двадесет години срина неговото научно равнище така, че горчивите плодове, каквото и да се направи, ще се чувстват не по-малко от 2 – 3 десетилетия напред. През 2015 г. журналистката Мила Христофорова отбелязва, че се произвеждат „професори на килограм“ и че „в България в последните три години са се нароили 3022 нови професори и доценти“.

В наскоро изработената от МОН „Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030“ се констатира сериозен спад и на българската наука изобщо.

Изказаните размисли са много тежки и драматични, но не може да се правим, че не ги чуваме. Те са духовен, **цивилизационен и научен проблем**, който ми се струва **по-значим днес и от самата наша наука**. Той препраща към отбелязания *втори фактор – задачите на конкретната наука в даденото време*.

Безспорно въпросът за съвременната цивилизованост и цивилизационни ценности се преосмисля и променя в целия свят. Освен това никога и никъде, не само у нас, не може да се очаква постигане на съвършенство в употребата на езика и в общата култура. Но все пак е крайно време да си дадем сметка за *своето място* в създадената неблагоприятна ситуация именно у нас.

Според мен за състоянието на грамотността и изучавания в училищата и в университетите филологически материал не могат да се търсят само обективни причини, като глобализация и чуждо влияние, обедняване, разколебаване на много стари ценности. За да се стигне до сегашното състояние, не би било точно, а и почтено, да се търсят причините *само* в тези явления.

Напоследък различни организации и институции (по-често засега плахо и случайно) започват да говорят за нужда от домашно възпитание, за припомняне по различен път на редица цивилизационни и нравствени ценности, за съществени промени в образователната система и т.н. Откакто се занимавам с българистика, се изказва и убеждението, че българският език и правопис трябва да се включат в подготовката на *всички специалности* (дали наистина може да се осъществи такава революция?!). Съвсем скоро проф. Ал. Кьосев и други интелектуалци подеха пред телевизионната аудитория, както и в интернет, почин за *организиране и активизиране на обществеността и интелегенцията* за повишаване на културата, цивилизоваността на нацията. Разбира се, подобна прекрасна идея изисква твърде много усилия, вяра, че може нещо да се постигне, както и доста *изобретателност*. Мисля, че по-активната намеса на обществени фактори и по-честото внимание към поставените сериозни проблеми е положително явление. В тази обстановка ние, *филолозите, както и учителството изцяло*, не само учителите по български език, следва да бъдем първостепенен фактор. Крайно време е да осъзнаем и повярваме, че *нещо зависи и от нас* и че трябва да заемем активна, дори борческа позиция, вероятно подобно на дейците на Възраждането, колкото и да изглежда странно днес. Но щом става въпрос за **залез, погубване на нацията**, което е безспорен факт, може ли да бъде иначе? *Субективният фактор*, разбиран като *културата и науката на днешния ден* и техните дейци, отбелязан по-горе като трети, **трябва да преразгледа своите цели и задачи**, изпълнявани в предходните десетилетия. В никакъв случай не става дума за преосмисляне на някои правописни правила и отказване от други.

На първо място, трябва да се *преодолее порочната инерция* на последните няколко десетилетия за *въвеждане на нов учебен материал*, равен едва ли не на университетското образование по граматика, с неоправдано сложни, пресиленни изисквания към учениците. В последните десетилетия наши колеги, автори на учебници и програми по български език, наложиха **елитарност**, желание за постигане на прекомерна „образованост“ на децата още от основния курс; потопиха ги в термини от рода на *апоσιопеза* (защото използваният от нас десетки

години *многооточие* им се видя очевидно много ясен и прост, много **български!**) и какви ли не още подробности от особеностите на българския език, които не се усвояват дори от студентите филолози. Освен това учебният подход налагаше граматичните и правописните знания да се познават *предимно теоретично*, за да се отговори на тестове. Но при *липсата на активни писмени изяви* – било диктовки, било съчинения или есета, както и на ежедневни проверки и поправки (които се *заплащаха допълнително в миналото при учителите по български език*), резултатът се оказа само **тотална неграмотност**. Днес съм убедена, че както в заобикалящата ни среда, така и в учебната работа трябва да стане доминиращ **прагматизмът**: да се увеличат упражненията и проверките на писмени изложения, като се заменят част от теоретическите познания и тестовете със съмнителна стойност и без прагматичен резултат.

Ще спомена и *още един проблем*, който специално съм поставила в други доклади – нуждата да се вгледаме и да преосмислим *собствения си езиков израз* в посока на разбираемост, да **ограничим** съзнателно търсените понякога тясно популярни и **съвсем ненужни термини и други прояви на книжност**. Високият и трудностъпен стил е присъщ на журналисти, политици, учени, но и на езиковеди и учители. Оратори от всякакви специалности, включително и филолози, в публичната си реч, както и в писмената, почти съсипаха езиковата култура, като отдалечиха езика на интелигенцията от по-обикновената аудитория и от възможността за въздействие. Могат да се посочат многобройни примери, които само отдалечават аудиторията от поставените в текста учебни, културни или политически цели. Влиятелните български филолози от началото на XX в. до към 80-те бяха наложили недвусмислено изискване към речта: да бъде граматично правилна, но и стилистично издържана, а това значи ясна, *чиста от ненужни или заменими* заемки, както и от *излишни специални термини*; да бъде *стегната* – без много несъгласувани определения, допълнения и под. (изразени с предлози и следващи след тях съществителни); *непретрупана с книжни езикови средства*. Основателно М. Виденов определя разгледания съвременен начин на изказване като **снобизъм**. (Разбира се, могат да се изредят и редица имена на събеседници или оратори, които не страдат от този порок, с ясен, достъпен и висококултурен изказ.)

Разглеждайки **задачите** на дейците, които са се посветили на българския език, ще се спра накратко на тяхната актуалност. Докато в проблемни статии преди години съм отбелязвала необходимостта **да се изследва** съвременната българска езикова действителност и обновяването на лексико-фразеологичните единици, търсила съм значимостта на отделни езикови явления в съвременния живот, днес мисля, че **центърът на тежестта трябва да се измести** от констатациите **към активната намеса на учените**, както и в най-висока степен – **на учителите, за култивиране на писмената, и донякъде поне – на устната реч**. Призив отпрати и М. Виденов, макар и насочен предимно към *проучване*

на живата реч, а не към култивирането ѝ: българското езикознание „да излезе от уютните си кабинети и въоръжено с теорията и методите на социолингвистиката, да се занимае с неотложните въпроси на актуалната езикова ситуация; да се преустанови практиката езиковедите да се занимават само с това, което на тях им е интересно; да се сформират езикови колективи; да се проучва столичният език на българската интелигенция с модерните методи на социолингвистиката“. Другата проблематика безспорно остава актуална и интересна, тя не може да се отмине в научните изследвания, но на първо място трябва да се постави *повишаването на грамотността и цивилизоваността на речта*.

Повишаването на културата е многостранен процес и се движи от много фактори. Учените са само един от тях, една немаловажна брънка и вероятно са много слаби, за да се преодолее проблемът. Но безусловно следва да се обновят някои от целите на филологическата просвета и *да се масовизират проявите* в областта на **езиковата култура**. Основният проблем, който следва да стои пред нашата съвременна наука, според мен е насоката в работата на учените филолози. В съвременната практика на езиковедите в нашата страна почти се загърби явлението **езикова политика**, т.е. изказване и провеждане на определени защитени и единни езиковедски позиции, препоръки или действия. В последните десетилетия ние изоставихме дори ограничената, но както някои може би още помнят, доста резултатна и авторитетна борба за „езикова култура“ на страниците на езиковите издания, организирана от патрона на Института за български език проф. Андрейчин, а и от негови предходници в по-ранни десетилетия на XX в. А днес езиковата политика трябва да си извоюва място (включително и със съдействието на МОН и политиките) в много повече обществени медии. От време на време се чуват протестни изявления за липсата на езикови правила в някои области, като напр. това на проф. Иван Илчев, който преди няколко години изказва възмущение от царящия хаос при назоваването със собствени имена и изобщо от липсата на езикови норми. Той определя това като заплаха „езикът ни да загуби всякаква приемственост, да изгуби основната си функция: да назовава – в общ код! – окръжаващото ни“ (Ilchev, 2003). Кратките езикови бележки на проф. В. Мурдаров по телевизията, макар и ежеседмични, са капка в морето от необразованост. Безусловно следва да се обновят някои от целите на филологическата просвета и да се масовизират *проявите* в областта на езиковата култура.

Отделни учени, разбира се, се занимават понякога с общуването в интернет, изследват специалните изразни средства там, но *недостатъчно се изказват критики върху използвания там език*. Освен това подобни изследвания са непознати за широката аудитория.

Преди няколко години си позволих да препоръчам обмисляне на някои важни задачи от ИБЕ в така очертаната ситуация, които са задачи, разбира се, и на университетските българисти. Те не са малко, но за съжаление, дейността им в обсъжданата прагматична насока, е невидима... Както казах, в

днешната езикова и културна ситуация сериозно трябва да се обмисли *пре-структурирането и обновяването на проблематиката на повечето секции* в ИБЕ, като се поставят – освен традиционните – и *прагматични теми, като разработка на тестове, конкурси* и задачи за постоянна връзка с обществеността, с медиите, с училищата и учителите, с оглед на по-интересни и по-популярни, свързани с ежедневните изказвания езикови **въпроси и грешки**, и най-вече – с грамотността. За тази цел активно трябва да се извличат материали от пресата и телевизията, от безбройните неграмотно написани, но масово четени изказвания в интернет и на телевизионния екран, **да се привлекат и карикатуристи, да се създаде активен обществен интерес. Телевизионните надписи** се нуждаят от активен коректор! За щастие, в резултат от всички подобни констатации очевидно е, че ИБЕ си дава ясна сметка за тази необходимост и организира дейността си и в тази насока. Пример са провежданите в последните години конференции.

С истинско удовлетворение наблюдавам появата на инициативи на национално равнище и конкретно от ИБЕ и Министерството на образованието и науката за постигане на положителна промяна в съвременната езикова ситуация. Създадена е „*Национална стратегия за повишаване на грамотността*“, организира се „*Национална седмица на четенето*“. Чудесна е акцията под наслов „*Написаното остава. Пиши правилно!*“. Тя особено добре приляга за днешния ден. Приветствам въведената в интернет рубрика „*Опознай българския език*“, където под формата на игра се поставят и оценяват езикови познания – може би малко общо, без насоченост към ученици с определена подготовка, тъй като се обхващат различни познания – правописни, лексикални, морфологични и др. Но все пак самите задачи са добри и провокират не само ученици, но и граждани. Според мен тази е върнатата посока на нашите усилия днес.

Безспорно отраден почин на държавно ниво е *проучването на промените в езика* на повече от един милион българи, разселени напоследък в различни социални общности, поддържане на връзката с актуалния там език. Това представлява перспективна проблематика, от която може би ще произлязат и някои прагматични последствия. Доколкото знам, вече се подема програма *Роден език и култура зад граница*, която е в духа на казаното дотук. От безспорно национално значение са създадените от Секцията по диалектология карти на териториалното разпространение на българския език днес и на конкретни негови особености.

Като обръщам внимание на нуждата от *опростяването на теоретичния материал върху правописа и значителното повишаване на практическите проверки и игри* в училище, струва ми се, че заедно с това съвременното обучение по български език и литература трябва да разшири задачите си с цел не само да подготви учениците правилно да пишат и говорят, но и *да повишат общата си култура*. Материалът в учебната програма по език и литература следва да

даде елементарни, но ясни за децата познания за езика: а) като средство на мисленето, на отражение и опознаване на околния свят посредством образа, заложен в думата; б) като огледало на историята, живота и развитието на народа; в) като проява на чувства и отношение; г) като изразител на общата култура, както и на цивилизованост и толерантност. Доколкото ми е известно, **подобни идеи почти липсват в интерпретацията на съвременните уроци и по литература, и по език**, а е особено нужно да се осъзнае езикът не само като практическо пособие за писане и говорене, но и като **национална ценност и дълг**. Струва ми се немаловажен проблем и внушаването на *уважение към българския език и неговата азбука* в днешния глобализиран свят, осъзнаването от по-широки, особено младежки маси на проявената от Европейската политическа общественост **висока оценка на кирилицата** като една от най-старите европейски азбуки, приета за трета официална писменост в ЕС, равнопоставена с латиницата и гръцката азбука. На нея задължително се пишат документите на управителните органи на ЕС, тя е включена и в надписа на европейската валута „евро“. Този въпрос заслужава също да се популяризира и разяснява заедно с **дейността против безразборното въвеждане на латински букви** в български надписи и текстове – включително и в телевизионни текстове, в реклами и т.н., за които са давани ред примери в наши публикации.

Набелязаната проблематика е много голяма, може би спорно и тежко е постигането на очертаните цели. Но затова пък много по-осъществимо ми се струва отправянето на категорично изискване и от Института за български език, и от други институции (вероятно Министерството на образованието и науката) към издателствата *да се поставят коректори във всички издания* – и на книги, и на преса, тъй като читателят непрекъснато се сблъсква с грешки, които не са печатни и издават полуграмотност, неприсъща на старите печатни издания, подложени на корекции. Този въпрос не може да се разглежда само като финансов, а като **цивилизационно национално изискване!**

За изследователите българският език е един много богат и интересен обект, върху който може да се поставят разнообразни въпроси, в който може да се вниква от много страни. Но така той е превърнат във фетиш, в предмет на дисекция и се забравя, че преди всички той е *живо „средство за общуване“*, че всеки ден той се използва в различни форми от огромен брой *разнотипни не само по образованост или местоживееене, но по всичките си човешки качества потребители*, че благодарение на това всичките *техни положителни и отрицателни черти* се проявяват в него, всичките им слабости, които го променят и метафорично казано, го *замърсяват*, или по-точно – **са нежелателни на определено място и в определено време, а понякога – изобщо, защото унижават говорещия**. Констатирайки това, струва ми се, ние не сме убедени, че *и от нас* зависи ежедневното „почистване“ на любимия ни обект на изследване и че е нужен постоянен **контакт с хората**, които го използват, променят

или замърсяват – не за да ги поучаваме как е „правилно“ или *не само затова*. А и за да се *поясняват причините, последствията* било от *някакви грешки*, било от *грубостите, ниския стил на изказване*. За такава цел са желателни беседи с оглед на **езиковата аксиология**. Този дял от езикознанието, чиито основни проблеми се свързват с оценката „**какво е добро**“, „**какво значи добър**“ (и обратно), се развива през XX в. и е *по-непознат у нас*. Той се активизира днес като част от общия интерес към образа на човека. Изследват се както националните виждания, така и межкултурни сходства в ценностната сфера (срв. у нас Petrova, 2000; Puhaleva, 2003). Аксиологичните категории *оценка, оценъчност* са тясно свързани с психологическите категории *емоционалност, експресивност, отношение* (или обобщени с термина *емотивност*) и с когнитивната категория *конотация*. В борбата с **разширените прояви на грубост и насилие** чрез подобни беседи и езиковедите могат да бъдат полезни, да спомогнат по-широка общественост да осъзнае езиковото си поведение. Може би подобни задачи не са били до днес предмет на филолозите като учени, но като че ли в днешния ден стават целесъобразни.

Поставените няколко проблема, макар и важни, не са единствени. Но те се трупат, подлагат се на внимание предимно като научно наблюдение, като констатация, предназначена за специалистите, а трябва да се търсят решения. Справянето с тях не е нито лесна, нито ясна в подробностите и конкретните си прояви задача, и най-вече – свързана е с много усилия за преодоляване на инерцията. Но е крайно време да се поеме в друга посока, при което промяна може да се забележи след доста дълго време, с *волята и препоръките на множество хора*. Битката е нелека, но убедена съм – има смисъл.

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

- Videnov, M. (2010). Neponyatnata chuzhda дума i snobizmat. *Nauka*, 2010, № 3, 3 – 5 [Виденов, М. (2010). Непонятната чужда дума и снобизмът. *Наука*, 2010, № 3, 3 – 5].
- Videnov, M. (2015). Za obuchenieto po balgarski ezik v dнешnite uslovia. – *Sb. v pamet na prof. Kiril Dimchev. Prinosi kam teoriyata i praktikata na ezikovoto obrazovanie*. Sofia: Bulvest 2000, 35 – 40 [Виденов, М. (2015). За обучението по български език в днешните условия. – *Сб. в памет на проф. Кирил Димчев. Приноси към теорията и практиката на езиковото образование*. София: Булвест 2000, 35 – 40].
- Ilchev, I. (2003). A, като aman ot anonimni redaktori i anonimni prevodachi. B, като basta pred boklutsi като predlaganata ni ot izdatelstvo Ekslibris „Biografichna entsiklopedia“ na Mark Meysan. I taka do kraya na azbukata. – v. „*Kultura*“, br. 33, (12.09.2003) [Илчев, И. (2003). А, като аман от анонимни редактори и анонимни преводачи. Б, като баста

пред боклуци като предлаганата ни от издателство Екслибрис „Биографична енциклопедия“ на Марк Мейсън. И така до края на азбуката. – в. „Култура“, бр. 33, (12.09.2003)].

Petrova, A. (2000). *Ezikovata metafora i balkanskata kartina na sveta (varhu material ot semantichnoto pole „otritsatelni emotsii“ v balkanskite ezitsi)*. Disertatsia za prisazhdane na obrazovatelната i nauchната stepen doktor (avtoreferat). V. Tarnovo [Петрова, А. (2000). *Езиковата метафора и балканската картина на света (върху материал от семантичното поле „отрицателни емоции“ в балканските езици)*. Дисертация за присъждане на образователната и научна степен доктор (автореферат). В. Търново].

Puhaleva, I. (2003). *Otsenachni frazeologichni edinitsi v balgarski, novogratski i polski*. Disertatsia za prisazhdane na obrazovatelната i nauchната stepen doktor (avtoreferat). Sofia [Пухалева, И. (2003) *Оценъчни фразеологични единици в български, новогръцки и полски*. Дисертация за присъждане на образователната и научна степен доктор (автореферат). София].

Spasova, P. (2010). Moite blyanove za obrazovaniето. *Mnogoobrazie v edinstvoto*, 2010, № 2, 9 – 14 [Спасова, П. (2010). Моите блянове за образованието. *Многообразие в единството*, 2010, № 2, 9 – 14].

Yaneva, K. (2007). Uchitelyat – v chas li e? *Plamak*, 2007, № 5 – 6, 61– 64 [Янева, К. (2007). Учителят – в час ли е? *Пламък*, 2007, № 5 – 6, 61– 64].

ABOUT SOME PROBLEMS AND TASKS FOR BULGARIAN PHILOLOGISTS TODAY

Abstract. The article presents the current development of the Bulgarian language and reveals some negative phenomena in its use. There is a comprehensive program to curb these phenomena, which includes the activity of linguists, teachers, the public and media. The role of institutions such as the Institute for Bulgarian Language and the Ministry of Education and Science in the process of enhancing the linguistic culture and language competence of all Bulgarians is emphasized.

✉ **Prof. Emilia Pernishka, DSc., Corr. member**

Institute for Bulgarian Language
Bulgarian Academy of Sciences
52, Shipchenski prohod blvd, bl. 17
Sofia, Bulgaria
E-mail: emily36@abv.bg